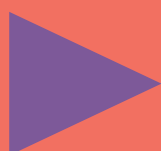

**Priročnik za predstavnike
lokalnih oblasti**

Kako aktivno vključiti mlade na lokalni ravni

Something
Meaningful

Co-funded by
the European Union

REPUBLIC OF SLOVENIA
MINISTRY OF EDUCATION

OFFICE OF THE REPUBLIC
OF SLOVENIA FOR YOUTH

pistes solidaires

Naslov: **Priročnik za predstavnike lokalnih oblasti: kako aktivno vključiti mlade na lokalni ravni**

Avtorji: Alexandre Metereau and Kirsi Verkka

Urednik: Rita Biconne, Adrien Licha
and Aladdin Alrifai

Objavilo: Kulturno izobraževalno društvo PiNA,
www.pina.si

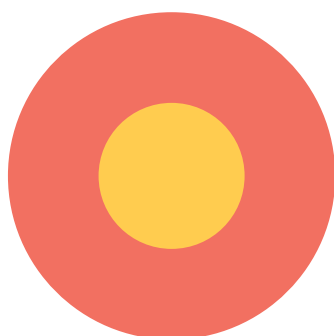
Avtorske pravice: Kulturno izobraževalno
društvo PiNA

Leto izdaje: 2025

Prevod: K&J Translations

Oblikovanje: Jovana Đukić, Katja Mijajlović

Ta priročnik je del projekta DODAJ nekaj smiselnega, ki ga sofinancira Evropska unija iz programa Erasmus+. Izražena stališča in mnenja so zgolj stališča in mnenja avtorja(-ev) in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali Nacionalne agencije. Zanje ne moreta biti odgovorna niti Evropska unija niti organ, ki dodeli sredstva.

Kazalo

Projekt in priročnik: za kaj gre?	4
Zakaj smo razvili ta priročnik?	5
Oblikovanje tematike: Izzivi mladih pri lokalnem sodelovanju	6
1. Izločenost iz politike in procesov odločanja	5
2. Pomanjkanje družbenega okolja za sodelovanje	5
3. Pomanjkanje informacij o možnostih sodelovanja in vključevanja	5
4. Vpliv izseljevanja mladih in gospodarskih ovir na sodelovanje mladih	6
5. Duševno zdravje in socialna izolacija	6
6. Omejeno zastopanje pri odločanju	8
Kako se lahko še izboljšamo?	10
1. Komunikacija	11
Priporočila	8
1. Sodelovanje s šolami in mladinskimi centri:	8
2. Uporaba digitalnih platform za sodelovanje:	8
3. Učinkovita uporaba družabnih omrežij:	9
Dobra praksa: Projekt YouthMetre (Italija):	13
2. Strukturirani mehanizmi	14
Priporočila	14
1. Ustanovitev ali razvoj mladinskih svetov:	12
2. Participativno oblikovanje proračuna v sodelovanju z mladimi:	13
3. Zagotavljanje zastopnosti v občinskih svetovalnih organih:	13
Dobra praksa: Münchner Jugendrat (Münchenski mladinski svet), Nemčija:	14
3. Neformalni mehanizmi	17
Priporočila	17
Primer dobre prakse: Largo alla Scuola (Italija)	18
Ustvarjanje vključujočih poti za sodelovanje mladih	19
1. Obravnavanje dostopnosti in vključenosti	17
2. Ciljno usmerjene strategije ozaveščanja	17
3. Prilagodljivo in podporno mentorstvo	18
4. Zagotavljanje enakosti spolov pri sodelovanju	20
Final Thoughts	21

PROJEKT IN PRIROČNIK: ZA KAJ GRE?

Namen projekta **DODAJ nekaj smiselnega** je izboljšati vključenost mladih pri delovanju in vodenju v njihovih lokalnih skupnostih. Ta cilj je v večini primerov povezan z dejstvom, da obstaja pomembna vrzel med mladimi in lokalnimi odločevalci: mladi menijo, da njihovega mnenja nihče ne upošteva, da je njihova energija premalo izkoriščena in da se njihove ideje ne uresničujejo. Cilj tega projekta je zapolniti to vrzel, in sicer tako, da mladim omogočimo dovolj priložnosti, da začnejo neposredno sodelovati z lokalnimi oblastmi in sodelujejo pri konkretnih rešitvah lokalnih izzivov. Ta prizadevanja izvirajo iz **metodologije IDEATON**, ustvarjalnega in praktičnega pristopa, ki mladim omogoča, da razmišljajo o idejah, jih razvijejo in jih nato tudi uresničijo ter s tem poskrbijo za pozitivne spremembe v svojem okolju.

Priročnik je razvit posebej za lokalne oblasti, da bodo bolje razumele in vključile mlade v procese odločanja. Konkretno zagotavlja **priporočila**, navdihujoče **primere** učinkovitih strategij in **orodja** za izboljšanje komunikacije med lokalnimi oblastmi in mlajšimi državljani. Ta vir bo lokalnim voditeljem v pomoč, da se bodo lahko malce bolj poistovetili z ustvarjalnostjo in energijo mladih, hkrati pa jim ponuja pomembne priložnosti za spreminjanje njihovih skupnosti.

ZAKAJ SMO RAZVILI TA PRIROČNIK?

Mladi so vse prepogosto izključeni iz pomembnih pogovorov o prihodnosti skupnosti, v katerih živijo. Pa vendar zagotavljajo edinstvene vpoglede in ustvarjalne rešitve, ki lahko pomagajo pri dejanskem napredku. Ta priročnik zagotavlja predstavnikom lokalnih organov vire, s pomočjo katerih lahko zagotovijo, da bodo pri oblikovanju skupnosti prisluhnili tudi mladim.

Vključevanje mladih je dokazana strategija za izboljšanje kakovosti življenja za vse. Rezultati raziskav dosledno kažejo, da njihova aktivna udeležba pogosto vodi do boljših rezultatov na področju okolja, izboljšane urbane zasnove in živahnih javnih prostorov. Mladi so strokovnjaki v svojih okoljih, saj dobro poznajo svoje soseske, veliko časa preživijo zunaj, poleg tega pa svoje skupnosti pogosto raziskujejo kar peš, s čimer lahko ponudijo perspektivo, ki izvira iz doživetih izkušenj. Poleg tega njihovo sodelovanje krepí socialno kohezijo, premošča medgeneracijske vrzeli in pomaga preprečevati segregacijo z ustvarjanjem skupne vizije za prihodnost.

Združeni narodi na primer poudarjajo, da je udeležba mladih ključnega pomena za spodbujanje vključenosti v politične procese, okrepitev legitimnosti in lastništva političnih odločitev ter za to, da vlade za svoje zaveze tudi odgovarjajo. [Vir: <https://www.un.org/development/desa/dpad/wp-content/uploads/sites/45/publication/PB149.pdf>]

Poleg tega se Svet Evrope zavzema za prepoznavanje netradicionalnih oblik sodelovanja mladih kot legitimnih dejanj demokratičnega udejstvovanja, pri čemer poudarja pomen mladim prijaznih informacij in kakovostnega izobraževanja o demokratičnem sodelovanju. [Vir: <https://www.coe.int/en/web/democracy-here-now/meaningful-youth-participation>]

Priročnik ponuja strukturirana priporočila za okrepitev sodelovanja mladih z dvema komplementarnima pristopoma: **strukture** in **metode**. Strukture zadevajo formalizirana telesa, kot so mladinski sveti, svetovalni odbori ali občinski okviri, ki zagotavljajo dolgoročne priložnosti za zastopanje mladih pri odločanju. Metode pa so orodja in tehnike za sodelovanje, kot so dogodki v okviru projekta IDEATHON, delavnice ali participativno oblikovanje proračuna, ki spodbujajo praktično vključevanje in opolnomočenje mladih za kreativno in skupno reševanje lokalnih izzivov.

Priročnik uporablja znanje, pridobljeno iz praktičnih izkušenj v različnih evropskih okoljih, ponuja pa tudi **študije primerov** in **najboljše prakse**, ki jih lahko lokalni organi prilagodijo svojemu kontekstu. Naslanja se tudi na izsledke dveh prejšnjih rezultatov projekta, **strokovnega gradiva o udeležbi mladih na lokalni ravni** in **analize dobrih praks**, katerih cilj ni le kratkoročno povečanje udeležbe, temveč tudi iskanje dolgoročnih sistemskih sprememb pri vključevanju mladih v lokalno upravljanje.

Poleg takojšnje angažiranosti si ta priročnik prizadeva za spodbujanje dolgotrajnih sprememb. Z vključitvijo udeležbe mladih v okvire lokalnega upravljanja lahko občine zagotovijo, da bodo glasovi mladih tudi na dolgi rok vplivali na skupnosti, v katerih živijo. Vzpostavitev zaupanja in trajnostnih strategij za vključevanje bo okrepila sedanje projekte, poleg tega pa bo pripomogla tudi k razvoju kulture državljskega vključevanja, ki bo koristila tudi prihodnjim generacijam.

OBLIKOVANJE TEMATIKE: IZZIVI MLADIH PRI LOKALNEM SODELOVANJU

Mladi se dandanes soočajo s številnimi izzivi, ki vplivajo na njihov potencial za to, da bi lahko sodelovali v procesu lokalnega odločanja. Imajo dovolj energije, ustvarjalnosti in navdušenja, da bi lahko pomagali svojim skupnostim, vendar zaradi številnih ovir včasih ne morejo celovito prispevati k državljskemu življenju. Ti izzivi ne obstajajo le na lokalni, temveč tudi na evropski ravni, opredelili pa so jih s pomočjo obsežnih raziskav, v katerih je sodelovalo več kot 900 mladih v partnerskih državah, ter posvetovanj med mladimi in lokalnimi oblastmi v okviru projekta **DODAJ nekaj smiselnega**.

To poglavje izpostavlja nekaj pomembnih izzivov, s katerimi se danes soočajo mladi, ki želijo dejavneje sodelovati v svojih skupnostih. Izzivi so bili opredeljeni na podlagi ugotovitev raziskav in posvetovanj, izvedenih v sodelujočih državah.

[Vir: https://www.pina.si/wp-content/uploads/2025/03/EXPERT-MATERIAL_Youth-participation-at-a-local-level.pdf]

1. Izločenost iz politike in procesov odločanja

Prvi od številnih ugotovljenih izzivov je splošno nezadovoljstvo s tradicionalnimi postopki odločanja. Mnogi mladi menijo, da se njihova stališča dejansko ne upoštevajo in da njihova udeležba ne prispeva k opaznim rezultatom, ko denimo sodelujejo na volitvah ali v javnih posvetovanjih. To povzroča nezaupanje v institucije, kar jih posledično odvrača od nadaljnjega sodelovanja.

Takšno razmišljanje je bilo jasno razvidno iz raziskav, izvedenih v Sloveniji, Italiji, Franciji in na Finskem, v katerih so mladi povedali, da jih sicer skrbi za razvoj lokalnih okolij, da pa nimajo nikakršnega odnosa s formalnimi političnimi strukturami, ki urejajo njihovo življenje. **Sisteme pogosto dojemajo kot nekaj, kar nadzorujejo starejši in na kar sami ne morejo vplivati s svojimi idejami ali pomisleki.**

2. Pomanjkanje družbenega okolja za sodelovanje

Druga temeljna ovira je popolno pomanjkanje družbenega okolja, v katerem bi se mladi lahko zbrali, razpravljali o vprašanjih in načrtovali dogodke. V številnih regijah, zlasti na podeželju ali v socialno prikrajšanih regijah, ni mladinskih centrov, kulturnih objektov ali drugih zbirališč, ki bi spodbujala vključevanje v državljansko življenje. Brez teh prostorov se mladi precej težje povežejo med seboj, si izmenjujejo ideje ali pa celo izvedo več o priložnostih za državljansko vključevanje v svojih skupnostih.

V nekaterih občinah, na primer v Sloveniji in južni Italiji, so mladi opozorili na pomanjkanje fizičnih in digitalnih prostorov, v katerih bi se lahko povezali med seboj in z lokalnimi oblastmi. Zaradi tega pomanjkanja se dinamika izključevanja še okrepi in lahko postane eden od vzrokov za to, da mladi ne sodelujejo v svoji skupnosti.

3. Pomanjkanje informacij o možnostih sodelovanja in vključevanja

Mladi pogosto niso seznanjeni s priložnostmi za sodelovanje, ki so jim na voljo. Številne lokalne oblasti so vzpostavile mehanizme za sodelovanje, na primer mladinski svet ali javni forum. Vendar pa ne zagotavljajo dovolj informacij o teh mehanizmihih.

Informacije so včasih dostopne na načine, ki jih mladi ne uporabljajo, denimo prek uradnih obvestil ali uradnih spletnih strani vlade, ne pa prek sistemov, ki bi jih mladi bolj verjetneje uporabljali, denimo prek družbenih medijev ali v okviru šolskega omrežja.

V vprašalnikih, ki so jih mladi izpolnili v okviru projekta, jih je veliko navedlo, da ne vedo dovolj o delovanju lokalnih oblasti ali o vseh načinih sodelovanja, ki so jim na voljo. Navedli so, da si o tem želijo izvedeti več, vendar **so ponovno poudarili, da bi morale biti posredovane informacije zanje dostopne in zanimive.**

4. Vpliv izseljevanja mladih in gospodarskih ovir na sodelovanje mladih

V mnogih delih sveta se mladi selijo iz domačega kraja, da bi drugje našli priložnosti za izobraževanje, zaposlitev ali boljše življenje. Takšno izseljevanje mladih je pomembno na lokalni ravni, saj se jih le malo tako sploh lahko vključi v državljanske dejavnosti. Takšno izseljevanje, na primer v Sloveniji ali Italiji, zelo pogosto temelji na pomanjkanju lokalnih delovnih mest in v upanju na boljšo kakovost življenja v večjih mestih ali v tujini.

Pomembno vlogo igrajo tudi gospodarski pritiski, s katerimi se soočajo mladi, zlasti na tistih območjih, ki jih je brezposelnost močno prizadela. Če si mladi težko poiščejo delo ali jih skrbi njihova gospodarska varnost, pogosto niti nimajo energije, da bi razmišljali o vključevanju v lokalno življenje. Za lokalne oblasti to pomeni, da **morajo v okviru svojih prizadevanj za vključevanje mladih v takšne dejavnosti nujno obravnavati gospodarske okoliščine, zaradi katerih so bili mladi sploh prisiljeni zapustiti skupnosti, v katerih živijo.**

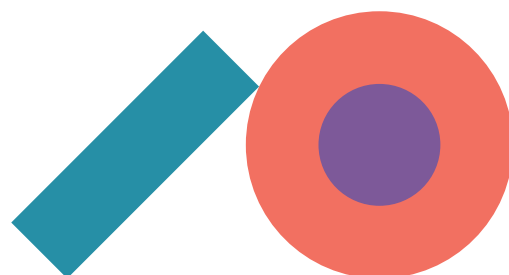
5. Duševno zdravje in socialna izolacija

Duševno zdravje mladih v zadnjem času postaja vse bolj zaskrbljujoče, še posebej po pandemiji COVID-19. Veliko mladih je povedalo, da se počutijo osamljene in da niso povezani s svojo skupnostjo, zaradi česar se jim kakršno koli sodelovanje v državljskem življenju lahko zdi nepredstavljivo ali, še huje, nepomembno. Na Finskem in v Franciji so se ti občutki osamljenosti denimo še okrepili zaradi slabega dostopa do storitev na področju duševnega zdravja in zaradi stigem, povezanih s pogovori o duševnem blagostanju.

Mladi ljudje, ki se soočajo s težavami v duševnem zdravju, morda nimajo dovolj energije ali možnosti za sodelovanje z lokalnimi oblastmi, ne glede na to, da si tega morda želijo. Iz tega sledi, da je treba v okviru vsakega celovitega pristopa k vključevanju mladih v odločanje na lokalni ravni nujno obravnavati potrebe na področju duševnega zdravja.

6. Omejeno zastopanje pri odločanju

Nazadnje pa v lokalnih strukturah za sprejemanje odločitev preprosto primanjkuje mladih. Strukture, kot so mladinski sveti ali svetovalni odbori, pogosto sploh ne obstajajo, v nasprotnem primeru pa so neredko le simbolične, saj mladi nimajo nikakršnega dejanskega vpliva na postopek odločanja. Poleg tega so v teh strukturah glasovi določenih deležnikov obravnavani kot pomembnejši. Čeprav je pomen sodelovanja mladih splošno priznan, pa niso vedno prepoznane ovire za sodelovanje marginaliziranih mladih. Udeležba v teh strukturah zato ni samodejno enako zastopana, mnenja marginaliziranih mladih pa se pogosto ne upoštevajo, včasih tudi povsem nenamerno. Za zagotavljanje strukture, v kateri bodo imeli vsi mladi enake možnosti, da prispevajo k oblikovanju politik in praks, ki vplivajo na njihove skupnosti, je nujno treba nasloviti te razlike. Zaradi pomanjkanja zastopanosti, ki bi odražala dejansko situacijo, lahko mladi menijo, da njihova dejanja niso pomembna, kar jih zato še bolj odvrča od sodelovanja.

Raziskava, opravljena v okviru tega projekta, je pokazala, da si mladi želijo, da bi bilo njihovo mnenje pomembno, želijo pa si tudi, da bi njihovo sodelovanje dejansko privedlo do konkretnih ukrepov. Želijo si torej pomembnega sodelovanja, v okviru katerega lahko njihov doprinos poskrbi za spremembe politike ali programov v skupnosti.

Vprašanja, s katerimi se trenutno soočajo mladi, so zapletena, zato bodo morale občine iskati rešitve na več različnih načinov. Ne glede na to, ali je treba premostiti informacijsko vrzel, zagotoviti dodaten prostor za sodelovanje mladih ali izboljšati gospodarstvo in duševno zdravje, pa morajo biti te rešitve prilagojene dejanski situaciji, s katero se soočajo mladi. Lokalne oblasti bodo lahko ustvarile okolje za smiselno vključevanje mladih le, če si bodo prizadevale dejansko razumeti te ovire in kritično ovrednotiti obstoječe strukture moči, s čimer bi se zagotovilo tudi, da sodelovanje ne bi bila le spodbuda, pač pa bi zadevalo popolno vključenost.

Lokalni organi morajo te izzive opredeliti in jih obravnavati. Sodelovanje mladih prispeva k ustvarjanju dejavnih in interaktivnih skupnosti, ki spodbujajo inovacije in v katerih se ustvarjajo socialne povezave.

Če mladim omogočimo priložnost, lahko doprinesejo nove ideje in dinamiko, ki pogosto pomembno prispeva k iskanju inovativnih rešitev v korist celotne skupnosti. Na ta način bodo lokalne oblasti začele delovati bistveno bolj vključujoče in se bodo lahko bolje odzivale na potrebe skupnosti.

V nadaljevanju priročnika se bomo osredotočili na nekaj praktičnih priporočil in smernic, ki bodo lokalnim oblastem pomagale pri premagovanju teh izzivov in pri spodbujanju aktivne udeležbe mladih v procesih odločanja.

V naslednjih poglavjih lahko najdete praktične, preizkušene strategije, ki jih lokalne oblasti lahko uporabijo za odpravo teh ovir ter za ustvarjanje vključujočih priložnosti za sodelovanje.

KAKO SE LAHKO ŠE IZBOLJŠAMO?

V tem poglavju lokalnim oblastem ponujamo praktična priporočila, ki lahko pomagajo premostiti vrzel med mladimi in postopki odločanja na lokalni ravni. Priporočila so razdeljena na tri ključne kategorije:

1. sporočanje,
2. formalni mehanizmi in
3. neformalni mehanizmi, ki se osredotočajo na metodologijo IDEATON.

Vsaka kategorija vključuje uvod v temo, izvedljiva priporočila in primer najboljše prakse, ki je namenjen spodbujanju učinkovitega izvajanja.

1. Komunikacija

Učinkovita komunikacija je ključnega pomena za vključevanje mladih v procese odločanja na lokalni ravni. Številni mladi menijo, da formalni načini komunikacije, ki jih uporabljajo občine, niso prilagojeni njihovim željam, saj pogosto tudi niso oblikovani tako, da bi ustrezali njihovim potrebam. Če želijo lokalne oblasti zagotoviti dejavno sodelovanje mladih, morajo z njimi komunicirati na načine in prek kanalov, ki jih najpogosteje uporabljajo prav mladi, ter uporabljati primerno besedišče in slog, ki odraža in izraža njihove pomisleke in vrednote.

V raznolikih skupnostih, v katerih so prisotni mladi iz priseljskega ali manjšinskega okolja, je treba nujno komunicirati v njihovih jezikih, da se tako zagotovi, da bodo resnično v celoti razumeli vse priložnosti za sodelovanje in da bodo čutili, da so del lokalnega upravljanja. To lahko vključuje prevajanje gradiv v pogosto govorne jezike v skupnosti ali pa partnerstvo s kulturnimi organizacijami, da se tako spodbudi širjenje informacij. Poleg tega lahko uporaba preprostega in dostopnega jezika pomaga premostiti vrzeli v razumevanju, zlasti za mlade z različnimi izobraževalnimi ozadji ali za mlade, katerih materni jezik ni primarni jezik. Na ta način se zagotovi jasno, zanesljivo in učinkovito komunikacijo za vse mlade.

Pozabiti ne smemo tudi, da pri komunikaciji ne gre le za jezik, pač pa tudi za zastopanje. Lokalne oblasti morajo biti pozorne na to, kdo je vidno izpostavljen v komunikacijskih gradivih, komu se prisluhne ter kdo se lahko poistoveti s predstavljeno vsebino in osebami. Z zagotavljanjem raznolike zastopanosti lahko občine spodbujajo občutek pripadnosti med vsemi mladimi, zaradi česar se bodo ti bolj verjetno vključili v procese odločanja na lokalni ravni.

Priporočila

1. Sodelovanje s šolami in mladinskimi centri:

Šole in mladinski centri so lahko vaši glavni zavezniki pri sporočanju informacij mladim. Ti lokalni organi bi morali z vzgojitelji in mladinskimi delavci pri izmenjavi priložnosti za državljansko udejstvovanje sodelovati neposredno v šolskih prostorih. S pomočjo gostujočih govorcev, delavnic in informacijskih kampanj, ki se izvajajo na šolah, boste lahko dosegli več mladih.

Začnete lahko z informativnimi sejami ali delavnicami, ki jih lokalne oblasti uvedejo neposredno v šolah in mladinskih centrih in na katerih socialni aktivisti predstavljajo priložnosti za sodelovanje. Druga dobra praksa je imenovanje "**mladinskih ambasadorjev**" v šolah, torej učencev, ki bodo služili kot povezava oziroma most med šolsko skupnostjo in lokalno oblastjo. V mladinskih centrih lahko skupine za razprave ali tematske delavnice, povezane z državljanskimi vprašanji, ki jih soustvarjajo mladinski delavci in predstavniki lokalnih oblasti, spodbudijo sodelovanje pri izzivih skupnosti.

2. Uporaba digitalnih platform za sodelovanje:

Lokalne oblasti lahko izkoristijo obstoječa digitalna orodja in platforme ter na ta način takoj posredujejo informacije o lokalnem upravljanju, trenutnih dogodkih in priložnostih za sodelovanje. Orodja, kot so **Facebook Groups**, **Slack** ali **Discord**, lahko služijo kot dostopna središča za razprave, novice o dogodkih in sodelovanje skupnosti. Orodji **SurveyMonkey** ali **Google Forms** pa se lahko uporabljata za ankete in pridobivanje povratnih

informacij ter mnenj mladih.

Za dvosmerno komunikacijo in sporočanje novic so kot nalašč platforme, kot sta **WhatsApp Business** ali **Telegram Channels**, ki mladim obenem tudi omogočajo, da postavljajo vprašanja ali tudi sami podajajo povratne informacije. Poleg tega lahko aplikacije, kot sta **Mentimeter** ali **Kahoot**, poskrbita za bolj interaktivno in zabavno sodelovanje, zlasti na dogodkih v živo ali virtualnih delavnicah.

Prek obstoječih platform se lahko vedno uvede tudi koncept igrifikacije. Mlade lahko pri sodelovanju denimo motivira ustvarjanje avatarjev v strežniku Discord ali izvajanje zabavnih izzivov na Instagramu. Če občine posežejo po platformah, ki jih mladi že uporabljajo in jim zaupajo, lahko okrepijo doseg in sodelovanje, hkrati pa se tako zmanjša potreba po obsežnih virih ali novi infrastrukturi.

Zagotavljanje mobilno prijaznih komunikacijskih orodij je ključnega pomena, saj večina mladih do digitalnih vsebin dostopa prek svojih pametnih telefonov.

3. Učinkovita uporaba družabnih omrežij:

Mladi so večinoma aktivni na platformah družabnih omrežij, kot so Instagram, TikTok in Snapchat. Lokalne oblasti bi morale te platforme uporabiti za izmenjavo informacij o priložnostih za državljansko udejstvovanje, pri čemer bi se morale namesto na izjemno ustvarjalne kampanje osredotočiti na praktični vidik. Tudi preproste in enostavne objave imajo lahko pomemben vpliv, če so le jasne, zanesljive in vizualno privlačne.

Namesto da bi občine namenjala veliko sredstev za zapletene kampanje, lahko preoblikujejo obstoječe vsebine, uporabijo zgodbe, ki so se že zgodile v skupnosti, ali pa pri soustvarjanju objav sodelujejo z lokalnimi mladinskimi organizacijami. Kratki videoposnetki, osnovne infografike ali interaktivne funkcije, kot so ankete, lahko pritegnejo pozornost, ne da bi za to potrebovali obsežne proračune ali vire.

Seveda je še vedno pomembno, da se vsebina prilagodi glede na zadevno platformo. Z uporabo kratkih ter vizualno privlačnih videoposnetkov na TikToku, jedrnatih novic na Instagramu ali zgodb in objav, v katerih lahko mladi najdejo odgovore na svoja vprašanja, poskrbi za učinkovito sodelovanje in ne obremeni proračuna.

4. Plakati in reklamni panoji:

Recognize that traditional communication channels still play an important role. Feedback from many young people we talked to indicates a strong preference for receiving information via posters and billboards. Local authorities are encouraged to allocate dedicated spots for youth-oriented posters and billboards, ensuring that key participation messages are visibly displayed in public spaces.

Dobra praksa: Projekt YouthMetre (Italija)

[Vir: <https://youthmetre.eu>]

Snovalci projekta **YouthMetre** so razvili inovativno e-orodje, namenjeno opolnomočenju mladih z zagotavljanjem dostopa do podatkov o mladinskih politikah EU in omogočanjem sodelovanja z oblikovalci politik. Orodje vsebuje interaktivne zemljevide in infografike, ki prikazujejo uspešnost različnih evropskih regij na različnih področjih, povezanih z mladimi, kot so izobraževanje, zaposlovanje, zdravje in sodelovanje.

E-orodje YouthMetre je konfigurirano tako, da ga je mogoče prek brskalnika uporabljati na mobilnem telefonu, kar uporabnikom omogoča dostop do funkcij orodja na pametnih telefonih in tabličnih računalnikih. Ta mobilna združljivost zagotavlja, da lahko mladi preprosto dostopajo do orodja ne glede na njihovo lokacijo.

Namen projekta YouthMetre je bila premostitev vrzeli med mladimi in oblikovalci politik z zagotavljanjem preglednih podatkov o dosežkih na področju mladinske politike. V orodju so se zbirali in vizualizirali podatke na osmih ključnih področjih, ki se mladim zdijo najpomembnejša:

1. **Izobraževanje in usposabljanje**
2. **Zaposlovanje in podjetništvo**
3. **Zdravje in dobro počutje**
4. **Sodelovanje**
5. **Prostovoljne dejavnosti**
6. **Socialna vključenost**
7. **Mladi in svet**
8. **Ustvarjalnost in kultura**

Z interaktivno predstavitvijo teh informacij v okviru YouthMetre so mladim omogočili, da lahko ocenijo, kako uspešne so njihove regije na teh področjih v primerjavi z drugimi regijami, in da se zavzamejo za potrebne reforme politik.

Izvajanje projekta YouthMetre je vključevalo več ključnih korakov:

1. Celovit raziskovalni proces, v okviru katerega so preučili dokumente na področju mladinske politike in statistične podatke, da bi vzpostavil nadzorno ploščo s podatki. Ta nadzorna plošča je zagotovila vizualizacije dosežkov na področju politike EU z uporabo geotehnologij.
2. Projekt je mladinskim delavcem in mladim nudil vire za usposabljanje ter jih opremil z znanji in spretnostmi za uporabo podatkov za zagovorništvo in učinkovito sodelovanje z oblikovalci politik.
3. S poenostavljanjem dostopa do odprtih podatkov in zagotavljanjem orodij za analizo je projekt YouthMetre podprl vključevanje mladih v razvoj ustreznih mladinskih pobud, pri čemer je obravnaval prednostno nalogo strategije Evropske unije za mlade 7, ki se osredotoča na uporabo e-sodelovanja za spodbujanje opolnomočenja mladih in aktivne udeležbe v demokratičnem življenju.

Cilj projekta YouthMetre je bil podpreti države članice EU, občine in regije pri izvajanju učinkovitih reform politik, usmerjenih na mlade, ki so usklajene s prednostnimi nalogami, ki se zdijo pomembne mladim Evropejcem. [Vir: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-17783-6_5]

2. Strukturirani mehanizmi

Formalni mehanizmi, kot so mladinski sveti, sodelovanje pri načrtovanju proračuna in svetovalni odbori, so strukturirani kanali, prek katerih lahko mladi sodelujejo v lokalnem upravljanju. Vendar pa jih mladi pogosto niso dovolj uporabljali ali pa so se jim zdeli nedosegljivi.

Prav tako lahko povečanje preglednosti in dostopnosti v formalnih mehanizmih pomaga lokalnim oblastem zagotoviti, da bodo mladi resnično dobili priložnost, da izrazijo svoje mnenje v postopkih odločanja.

V več državah, vključno z vsemi nordijskimi državami, je ustanovitev mladinskih svetov uzakonjena. Norveška od leta 2020 na primer zahteva, da občine vzpostavijo formalna posvetovalna telesa ali mladinske svete na občinski in okrajni ravni. Sestavo in operativne postopke teh mladinskih svetov določajo občinski in okrajni sveti, s čimer se zagotovi, da so perspektive mladih dejansko tudi vključene v lokalno upravljanje. [Vir: <https://national-policies.eacea.ec.europa.eu/youthwiki/chapters/norway/53-youth-representation-bodies>]

Podobno je Islandija v letu 2007 uzakonila mladinske svete, katerih cilj je institucionalizacija udeležbe mladih v postopkih odločanja na lokalni ravni. [Vir: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-44794-6_13]

Priporočila

1. Ustanovitev ali razvoj mladinskih svetov:

Mladinski sveti so v lokalnih kontekstih zelo uporabno orodje. Vključujoči mladinski sveti zastopajo več skupin mladih, ki bi imeli sicer manj priložnosti. Mladinski sveti bi morali imeti možnost, da dejansko vplivajo na odločanje, in sicer z jasno opredeljenimi vlogami in odgovornostmi ter z neposrednim dostopom do odločevalcev na občinski ravni.

Za uspešne mladinske svete je poleg tega potrebna tudi namenska podpora. Ključnega pomena je, da se imenuje posameznik, denimo mladinski koordinator ali moderator, ki je odgovoren za upravljanje sveta, zagotavljanje smernic in neprekinjeno organizacijo ter operativno delovanje sveta. Ta posameznik je lahko v pomoč pri logistiki in določanju dnevnega reda ter služi kot povezava med člani mladinskega sveta in lokalnimi oblastmi.

V mnogih primerih se člani mladinskega sveta izberejo v postopku glasovanja, da se zagotovi demokratična zastopanost. Ta postopek glasovanja opolnomoči mlade, saj jim omogoči neposredno sodelovanje pri izbiri njihovih predstavnikov, spodbuja pa tudi večje zaupanje in legitimnost pri delu sveta.

Na tem mestu je treba omeniti, da bi morali lokalni organi za zagotavljanje čim večje vključenosti razmisliti o vzpostavitvi programov usposabljanja za vodenje mladih, zlasti v primeru premalo zastopanih skupin, kot so mladi iz manjšinskih skupnosti, mladi s podeželja in/ali mladi z manj priložnostmi. Na ta način bi lahko zagotovili, da se upoštevajo mnenja več deležnikov ter da mladinski svetovi natančneje odražajo celoten spekter skupnosti.

Takšno delovanje bi se lahko začelo s posvetovanjem z mladinskimi organizacijami ali šolami, kjer bi lahko poiskali več različnih predstavnikov za mladinski svet. Na ta način se zagotovi učinkovitejše delovanje mladinskih svetov s pomočjo usposabljanja na področju upravljanja in državljanske odgovornosti. Če bi se njihov učinek okrepil, bi lahko občine zagotovile sredstva za pobude sveta, ki bi mladinskim članom omogočila priložnost, da bi lahko predlagali manjše projekte na ravni skupnosti ter jih nato tudi izvedli.

Nekaj dobrih praks za zagotavljanje **trajnostni mladinskih svetov**:

- Zagotavljanje namenskega proračuna za financiranje pobud, programov usposabljanja in operativnih dejavnosti mladinskega sveta. Del občinskega

proračuna naj se denimo nameni za mladinske projekte.

- Imenovanje mladinskega koordinatorja ali moderatorja, ki bo služil kot namenski tehnični vir za podporo svetu, upravljanje logistike in komunikacijo z odločevalci.
- Zagotavljanje financiranja delavnic za krepitev zmogljivosti, na katerih bodo člani sveta lahko pridobili vodstvene veščine ter veščine na področju upravljanja in vodenja projektov.

2. Participativno oblikovanje proračuna v sodelovanju z mladimi:

Participativno oblikovanje proračuna daje mladim priložnost, da predlagajo ali glasujejo za projekte, ki bodo neposredno vplivali na njihove skupnosti. Tako lahko občine del občinskega proračuna namenijo pobudam, ki jih vodijo mladi, in tako zagotovijo, da mladi prevzamejo odgovornost, njihove ideje pa se nato tudi uresničijo. Če mladim omogočimo, da dejansko odločajo o uporabi finančnih sredstev, jim tudi v praksi pokažemo, da resnično cenimo njihovo udeležbo in ideje ter da ne gre le za simbolično gesto.

POSTOPNI IN NIZKOCENOVNI PRISTOPI:

Občine z omejenimi sredstvi lahko sprejmejo postopen pristop za participativno oblikovanje proračuna. Za začetek lahko pilotnim pobudam, ki jih vodijo mladi, dodelite manjši, simbolični proračun. Določite na primer minimalni znesek (denimo 1 % diskrecijskih sredstev) za projekte za izboljšanje skupnosti,

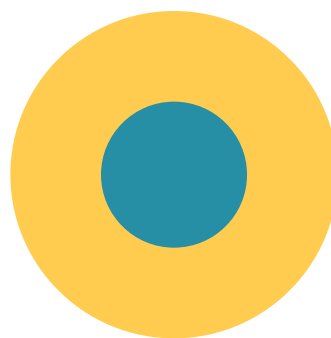
ki jih predlagajo mladi. Ko bo program postal bolj prepoznaven in bo pridobil več podpore, lahko proračun postopoma povečate.

3. Zagotavljanje zastopanosti v občinskih svetovvalnih organih:

Mladi naj se vključijo kot predstavniki lokalnih svetovvalnih odborov in komisij, pri čemer naj bodo mladi člani aktivno vključeni v postopek odločanja o politikah in razvojnih pobudah. Ti mladi člani naj imajo polno glasovalno pravico in možnost, da bistveno prispevajo k odločitvam.

Mladi naj sodelujejo kot predstavniki v lokalnih svetovvalnih odborih in svetih ter naj aktivno sodelujejo tudi v postopkih odločanja o politikah in razvojnih pobudah. Predstavniki mladih bi morali imeti pravico, da sodelujejo v razpravah in da med razpravami izrazijo svoje mnenje, zagotoviti pa je treba tudi, da se prisluhne njihovim stališčem in se jih nato tudi upošteva.

Če je mogoče, lahko podelitev glasovalnih pravic mladim članom še dodatno poveča njihovo sposobnost, da pomembno prispevajo k odločitvam. Vendar pa bi moral biti primarni poudarek na ustvarjanju okolja, v katerem je udeležba mladih cenjena, njihova spoznanja pa so vključena v proces oblikovanja politike.

Dobra praksa: Münchner Jugendrat (Münchenski mladinski svet), Nemčija

[Vir: https://www.pina.si/wp-content/uploads/2025/03/EXPERT-MATERIAL_Youth-participation-at-a-local-level.pdf]

Münchner Jugendrat je eden najstarejših in najuspešnejših primerov mladinskega sveta v Evropi. Mladi, stari od 14 do 21 let, imajo že od leta 1973 možnost sooblikovanja politike mesta. Svet je sestavljen iz 40 mladih članov, ki jih vrstniki izvolijo vsaki dve leti, s čimer se zagotovi, da so mladi vedno neposredno zastopani na lokalni ravni odločanja.

Svet je pomembno vplival na politike, ki se nanašajo na izobraževanje, javne prostore in prevoz v Münchnu, in tako služi kot dokaz, da formalni mehanizmi resnično delujejo, če mladi lahko pristno sodelujejo pri upravljanju.

Delo sveta presega le svetovalno funkcijo, saj dejansko deluje v sodelovanju z občinsko vlado in si prizadeva za izvajanje pobud, ki jih predlagajo mladi. Na ta način se ponazori pomen zagotavljanja glasovalnih pravic in odgovornosti mladim v strukturah lokalnih oblasti.

Münchner Jugendrat je sodeloval pri oblikovanju politik in odločitvah na praktično vseh področjih, od mladinskih centrov do izboljšav prevoza in javnih prostorov za mlajše generacije. Eden največjih dosežkov tega sveta je bilo načrtovanje izobraževalnih ustanov v Münchnu, kjer je mladinski svet v sodelovanju z urbanisti poskrbel, da so šole in izobraževalni prostori bolje ustrezali potrebam mladih.

Prav tako stalno sodeluje v proračunskih odločitvah ter zagotavlja financiranje mladinskih programov in infrastrukture. Dejansko naj bi bil Münchner Jugendrat tako uspešen prav zaradi svoje neodvisnosti in pomembnega vpliva v okviru mestne oblasti, kar je model, ki ga druge občine lahko enostavno posnemajo.

Mesta, ki želijo posnemati tak model, morajo mladinskim svetom nujno omogočiti resnično moč odločanja in dostop do virov. Če občine mladim predstavnikom omogočijo dostop do virov in če jim podelijo glasovalne pravice, se lahko zagotovi, da bodo mladi dejansko motivirani za snovanje idej in da bodo z njimi lahko vplivali na oprijemljive rezultate politik.

STRATEGIJE ZA INSTITUCIONALIZACIJO:

Lokalne oblasti lahko zagotovijo dolgotrajno delovanje mladinskih svetov in svetovalnih odborov s pomočjo naslednjih ukrepov:

- Vdelava politik vključevanja mladih v občinske listine.
- Dodelitev fiksnega deleža letnega proračuna za pobude, ki jih vodi mladi.
- Vzpostavitev formalnih struktur poročanja, v okviru katerih predstavniki mladih redno poročajo občinskim vodjem o napredku.

Občine, ki želijo posnemati uspešne modele, kakršen je Münchner Jugendrat, lahko začnejo z izvajanjem naslednjih ukrepov:

- Vzpostavitev pilotnega mladinskega sveta z omejenim obsegom in dometom (npr. s poudarkom na izobraževalni politiki).
- Partnerstvo z lokalnimi šolami in mladinskimi organizacijami za pridobivanje bodočih članov sveta.
- Postopno razširjanje vloge in odgovornosti sveta na podlagi rezultatov pilotnih projektov.

3. Neformalni mehanizmi

Neformalni mehanizmi so prilagodljivi in dostopni načini vključevanja mladih, zlasti tistih, ki morda menijo, da tradicionalne strukture upravljanja niso namenjene njim oziroma da jih ne zanimajo. Te metode se osredotočajo na sodelovanje, ustvarjalnost in vključevanje ter so zato zelo učinkovite pri spodbujanju udeležbe mladih v državljskem življenju.

Neformalni mehanizmi so participativni pristopi, ki obstajajo izven tradicionalnih institucionalnih okvirov. Poudarjajo neformalne in prilagodljive načine sodelovanja, ki temeljijo na skupnosti. Prednostno poudarjanje izkustvenega učenja, sodelovanja in ustvarjalnosti so še posebej učinkoviti pristopi za vključevanje mladih, ki jim formalne strukture upravljanja morda niso blizu.

POMEN NEFORMALNIH MEHANIZMOV

Neformalni mehanizmi povezujejo mlade z lokalnimi oblastmi ter spodbujajo zaupanje in sodelovanje. Mladim omogočajo, da prispevajo k procesom odločanja na načine, ki so v primerjavi s formalnimi strukturami manj impozantni in s katerimi se lahko bolje poistovetijo. Nekateri primeri vključujejo naslednje:

- Delavnice
- Participativni projekti
- Dogodki v skupnosti
- Sodelovalne pobude

SODELOVANJE Z MLADINSKIMI ORGANIZACIJAMI

Pri uporabi neformalnih pristopov je ključno sodelovanje z mladinskimi organizacijami. Te organizacije so, pogosto na podlagi dolgotrajnih prizadevanj, pridobile zaupanje mladih in lahko zato delujejo kot posredniki med mladimi in lokalnimi oblastmi. Lokalne oblasti lahko s sodelovanjem z mladinskimi organizacijami dosežejo naslednje:

- Vključijo širšo in bolj raznoliko skupino mladih.

- Izkoristijo strokovno znanje mladinskih delavcev pri zagotavljanju podpore in vključevanju.
- Oblikujejo programe, ki se bodo mladim zdeli zanimivi in ki bodo relevantni glede na njihove potrebe.

Priporočila

ORGANIZIRAJTE PARTICIPATIVNE DOGODKE

- Organizirajte delavnice, hekatone ali forume, na katerih se bodo mladi zbrali z namenom prepoznavanja izzivov in iskanja rešitev.
- Dejavnosti oblikujte tako, da bodo vključujoče, privlačne in usmerjene v konkretne ukrepe.

IZKORISTITE OBSTOJEČA OMREŽJA

- Sodelujte s šolami, mladinskimi centri in lokalnimi organizacijami, da bi spodbudili participativne priložnosti in zagotovili širše ozaveščanje.

ZAGOTOVITE NEPREKINJENO PODORO

- Po organiziranih participativnih dogodkih mladim ponudite mentorstvo in vire, ki jim bodo lahko v pomoč pri uresničevanju njihovih idej.
- Zagotovite smernice s pomočjo mentorjev, dostopa do strokovnega znanja in financiranja, da se zagotovi trajnost in zgradi zaupanje v proces.

SPODBUJAJTE EKSPERIMENTIRANJE

- Mladim omogočite dovolj svobode, da lahko eksperimentirajo in se učijo iz lastnih izkušenj.
- Na napake glejte kot na priložnosti za rast in učenje.

POSKRBITI, DA SE BODO UPOŠTEVALA RAZLIČNA MNENJA

- Zagotovite, da bodo mehanizmi dostopni mladim iz različnih okolij, tudi tistim z manj priložnostmi.
- Gradiva in strategije ozaveščanja prilagodite glede na različne jezike, sposobnosti in socialno-ekonomske kontekste.

Primer dobre prakse: Largo alla Scuola (Italija)

[Vir: https://www.pina.si/wp-content/uploads/2025/03/EXPERT-MATERIAL_Youth-participation-at-a-local-level.pdf]

Pobuda Largo alla Scuola iz italijanskega mesta Palermo dokazuje potencial neformalnih pristopov. Na participativnih delavnicah so mladi sodelovali z arhitekti in lokalnimi oblastmi pri prenovi zapuščenega javnega prostora. V okviru tega procesa niso le preoblikovali zadevnega območja v živahno središče skupnosti, pač pa so upoštevali tudi mnenje mladih in jim omogočili, da so sami sooblikovali svoje okolje.

Ta pobuda dokazuje vrednost vključevanja mladih v smiselne projekte, ki združujejo ustvarjalnost z oprijemljivimi rezultati ter v mladih vzbujajo občutek odgovornosti in navdušenje nad dejanskimi dosežki.

4. Ustvarjanje vključujočih poti za sodelovanje mladih

Pri vključevanju mladih z manj priložnostmi je pomemben razvoj vključujočih, živahnih skupnosti. Ti mladi se zelo pogosto soočajo z zapletenimi (gospodarskimi, geografskimi, kulturnimi ali fizičnimi) izzivi ter diskriminacijo, ki izvira iz več razlogov, kar negativno vpliva na njihovo sposobnost udeležbe v državljanškem življenju. V tem poglavju boste našli nekaj praktičnih priporočil za omogočanje njihovega dejavnega sodelovanja, s poudarkom na dostopnosti, vključenosti in prilagojenih pristopih.

1. Obravnavanje dostopnosti in vključenosti

Mehanizmi sodelovanja morajo biti zasnovani tako, da bodo v njih dejansko lahko sodelovali vsi mladi, zlasti tisti z manj priložnostmi. Ustvarjanje enakovredne udeležbe je dolgoročen, multidisciplinaren postopek, ki zahteva kritično preučevanje aktivnosti in struktur za vključevanje mladih. Najpomembnejše vprašanje je, če lahko opredelimo tiste dejavnike že obstoječih dejavnosti, ki nekatere mlade spodbujajo k sodelovanju, drugih pa ne. Lokalne oblasti bi morale sprejeti ukrepe za opredelitev diskriminatornih mehanizmov in stališč, dati prednost fizični in digitalni dostopnosti ter hkrati obravnavati finančne ovire in komunikacijske vrzeli:

- **Stališča in predpostavke:** ocenite tako ovire kot tudi dostopnost dejavnosti z vidika različnih manjšin. Bodite pozorni na to, kdo se lahko počuti varno in dobrodošlo med izvajanjem dejavnosti. Ali lahko prepoznate ovire za sodelovanje, ki so povezane z odnosom, predsodki ali predpostavkami, ki jih pogosto povezujemo z marginaliziranimi skupinami ali mladimi, ki pripadajo kateri od manjšin?
- **Fizična dostopnost:** poskrbite, da bodo prostori, v katerih se bodo odvijali participativni dogodki, dostopni mladim s posebnimi potrebami. Zagotovite možnosti prevoza za tiste, ki živijo na oddaljenih ali podeželskih območjih, ter jim tako omogočite sodelovanje.
- **Digitalna dostopnost:** platforme in orodja morajo podpirati bralnike zaslona, podnapise videoposnetkov in mobilno združljivost, da se bo tako omogočilo sodelovanje mladih z okvarami vida, sluha ali mobilnosti.
- **Finančna podpora:** zagotovite štipendije, plačajte potovanje ali ponudite honorarje za odpravo ekonomskih ovir, ki nekaterim mladim preprečujejo sodelovanje.
- **Preprosta in jasna komunikacija:** pri nagovarjanju mladih ne uporabljajte zapletenega ali birokratskega jezika. Pri vseh oblikah komunikacije uporabljajte preprost in razumljiv jezik, da boste dosegli tudi mlade iz različnih izobraževalnih ali jezikovnih okolij.

Primer: v okviru projekta YouthMetre, ki so ga razvili v Italiji, so uporabili digitalna orodja, da bi na participativen in vključujoč način predstavil dostopne in razumljive podatke o mladinski politiki ter tako poenostavili zagovornišтво.

2. Ciljno usmerjene strategije ozaveščanja

Lokalni organi naj zagotovijo, da bo ozaveščanje proaktivno in usmerjeno v vključevanje mladih z manj priložnostmi. Te dejavnosti so namenjene krepitvi zaupanja in stik z mladimi na tistih področjih, na katerih so tudi sami že najbolj dejavni:

- Sodelovanje z institucijami, ki jim mladi že zaupajo. Šole, mladinski domovi in socialne službe so lahko ključni zavezniki za razširjanje informacij, spodbujanje sodelovanja in zagotavljanje varnejših prostorov za sodelovanje.
- Strategije ozaveščanja bi morale obravnavati ovire, s katerimi se soočajo mladi zaradi svojega spola, in spodbujati

enake možnosti za oba spola, zlasti za mlada dekleta in osebe, ki pripadajo različnim spolnim manjšinam, da lahko aktivno sodelujejo v državljskih procesih.

- Gradiva za ozaveščanje morajo biti pripravljena z uporabo jasnega jezika, s katerim se mladi lahko poistovetijo, saj je prav to ključnega pomena za obveščanje mladih v različnih kontekstih. Ovire lahko odstranite tako, da uporabljate preproste besede, kulturno občutljivo vsebino in prevajalske storitve.
- Z neposrednim stikom z voditelji skupnosti, kulturnimi združenji in lokalnimi mrežami se povežite z mladimi iz šibkejših okolij. Vzpostavljanje dolgoročnih partnerstev vam bo omogočilo izgradnjo zaupanja in zagotovilo dolgoročnejshe sodelovanje.

Primer: vključujoče strategije ozaveščanja, ki jih usklajuje ali omogoča Zavod za izobraževanje o miru v finskih občinah, so omogočile, da so se mladi priseljenci med drugim posvetili tudi prevajanju gradiv in razvoju kulturno občutljivih programov s splošnim ciljem razvoja dela mladih v boju proti rasizmu in omogočanja bolj enakovredne udeležbe.

3. Prilagodljivo in podporno mentorstvo

Mentorstvo ima v celotnem procesu sodelovanja ključno vlogo pri usmerjanju mladih, zlasti tistih z manj priložnostmi. Lokalni organi morajo združiti strukturirane programe s prilagojeno podporo:

- **Mlade povežite s skrbnimi odraslimi:** poleg formalnih mentorskih programov zagotovite, da bodo mladim na voljo tudi moderatorji, vodje skupnosti ali mladinski delavci, ki jim bodo lahko pomagali na njihovi poti sodelovanja. Ti odrasli jim lahko nudijo spodbudo in praktično pomoč ter poskrbijo za krepitev zaupanja.
- **Zagotovite razvoj za vodje:** mladim zagotovite priložnost za razvoj vodstvenih veščin s pomočjo delavnic, vrstniškega mentorstva in praktičnih projektov.

Spodbujajte člane slabo zastopanih skupnosti mladih, da prevzamejo vodilne vloge in prispevajo k sprejemanju odločitev.

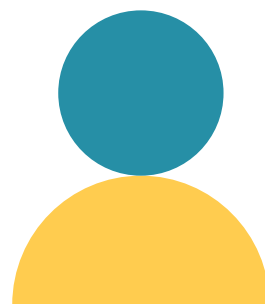
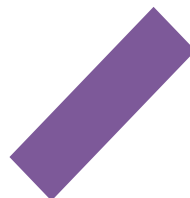
- **Prilagodljive možnosti za sodelovanje:** sodelovanje mladih z manj priložnostmi je lahko omejeno, saj morajo morda delati, skrbeti za družino ali pa opravljati druge obveznosti. Zato je treba omogočiti prilagodljivo sodelovanje in takšnim mladim ponuditi kratkoročne priložnosti, priložnosti, ki od njih ne bodo zahtevale pretiranega udejstvovanja, in/ali možnosti virtualnega sodelovanja.

Primer: ankaranski program občinskih štipendij iz Slovenije je združeval finančno podporo s priložnostmi za prostovoljstvo ter mladim iz ekonomsko prikrajšanih okolij omogočil, da so poskrbeli za pozitivne spremembe v svojih skupnostih.

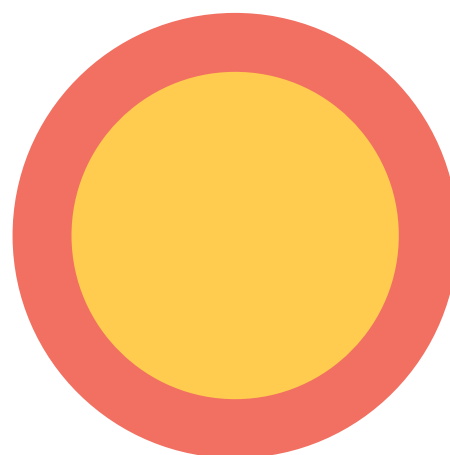
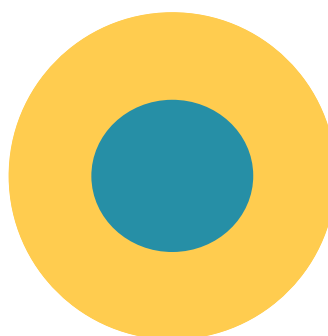
4. Zagotavljanje enakosti spolov pri sodelovanju

Vključujočih mehanizmov sodelovanja ni mogoče razviti brez spodbujanja enakosti spolov. Lokalni organi bi morali obravnavati s spolom povezane ovire in zagotoviti uravnoteženo zastopanost z aktivnimi ukrepi na področju naslednjih postavk:

- Spodbujanje enakopravnega vključevanja različnih spolov v vse pobude in organe odločanja.
- Uskladitev z okviri EU, kot sta Strategija EU za enakost spolov 2020–2025 in Lizbonska pogodba (člen 8), ki poudarjata enakost spolov v politiki in udeležbi.

- Spremljanje podatkov o sodelovanju, da se zagotovi ravnovesje med spoloma, in izvajanje ciljno usmerjenih ukrepov za ozaveščanje in podporo, da naslovite in odpravite morebitne razlike.
- Zagotavljanje kvot v okviru mladinskih svetov, da se tako poskrbi za enako zastopanost mladih različnih spolov.
- Zagotavljanje usposabljanja na področju vodenja, posebej namenjenega mladim dekletom in drugim premalo zastopanim skupinam mladih, da bi se tako okrepila njihova samozavest in pripravljenost na področju sprejemanja odločitev.
- Provide leadership training specifically for young women and other underrepresented youth groups to strengthen their confidence and readiness for decision-making roles.

ZAKLJUČEK

Vključevanje mladih v lokalno upravljanje ni le cilj, ki bi bil samemu sebi namen, pač pa gre za nujno komponento pri ustvarjanju vključujočih, naprednih skupnosti. Z odpravljanjem ovir, kot so odtujenost, gospodarske ovire in izzivi, s katerimi se soočajo le predstavniki enega spola, lahko občine opolnomočijo mlade, da dejavno prispevajo k oblikovanju svojih okolij.

Ta priročnik poudarja tako **strukturirane mehanizme**, kot so mladinski sveti in svetovalna telesa, kot tudi **participativne metode**, kot so npr. IDEATONi, ki omogočajo smiselno sodelovanje mladih. Lokalni organi morajo sprejeti namerne ukrepe na naslednjih področjih:

- Namenski proračuni in tehnična podpora zagotavljajo uspešnost mladinskih pobud.
- Namen enake udeležbe je upoštevati različne vzroke za diskriminacijo, kot so spol, poreklo, narodnost, jezik, vera, invalidnost, spolna usmerjenost in druge osebne značilnosti, ki lahko ovirajo sodelovanje mladih. Enaka udeležba krepi različne perspektive ter tudi procese odločanja, saj temeljne pravice do sodelovanja pripadajo vsem.

- Usposabljanje, mentorstvo in dostop do orodij, ki temeljijo na dokazih, omogočajo mladim, da učinkovito prispevajo k dialogu.

Mladi prinašajo energijo, ustvarjalnost in inovativne rešitve za lokalne izzive. Njihova udeležba krepi odnose in spodbuja zaupanje ter oprijemljiv napredek. S sprejemanjem teh strategij občine ustvarijo kulturo sodelovanja, v kateri se upošteva mnenje mladih in v kateri se mladi dojemajo kot dejavni partnerji na področju upravljanja.

Sedanje vlaganje v sodelovanje mladih ustvarja zapuščino državlanskega udejstvovanja in skupne odgovornosti ter skrbi za zagotavljanje odpornih, dinamičnih skupnosti za prihodnje generacije.

